

לאחריה.

ומתחילה אמרו, מאחר שרב לא היה כהן ולא לוי, ודאי קרא שלישי, ומתוך כך שלא בירך אחר קריאתו, למדנו שלא היה אחרון הקרואים, שהרי אחרון הקרואים לעולם מברך, ואם כן רביעי קרא אחריו, ומכאן שבתעניות ציבור קוראים ארבעה. ואמנם אם היה הדבר בזמן שנהג דין המשנה, שרק הראשון מברך לפניו, ורק אחרון מברך לאחריה, לא היה רב מברך כלל. אבל היה הדבר בזמן שנהג דין התלמוד, שכל אחד מהקרואים מברך לפניו ולאחריה גזרה משום הנכנסים ומשום היוצאים, וכל זה ברוב בני אדם, שיש לחוש שאם לא יברכו אחר הקריאה, היוצאים יהיו סבורים שאין ברכה אחר הקריאה, אבל במקום שרב נמצא, אין לחוש לכך כי הכל נכנסים ואין אחד יוצא, ולכן לא היה צריך לברך לאחריה.

שוב אמרו, שאין להביא ממעשה זה ראייה שבתעניות יש ארבעה קרואים, כי אפשר שרב לא קרא שלישי, אלא ראשון. כדין ישראל שכל בני דורו כפופים לו, [נהמבואר בעז"ה להלן]. ומאחר שקרא רב ראשון, בירך לפניו ולא לאחריה, כדין המשנה, שהראשון מברך לפניו בלבד. **ואין ללמוד מהמעשה הזה אם קראו שלושה או ארבעה.**

ישראל חשוב שכל בני דורו כפופים לו קורא ראשון

מי שכל בני דורו כפופים לו, ובכללם הכהנים החשובים שבדור, הרי זה קורא ראשון במקום כהן.

וכן היה עושה רב הונא, שהיה קורא ראשון, משום שכל בני דורו כפופים לו, ואפילו רב אמי ורב אסי הכהנים החשובים של ארץ ישראל.

ויש אומרים שכן היה עושה רב, שהיה קורא ראשון, משום שכל בני דורו כפופים לו, ואפילו שמואל הכהן החשוב שבדור.

רב ושמואל

רב היה חשוב משמואל, כמו שנתבאר, ולכן היה קורא בתורה ראשון.

אמנם מחמת מעשה שקילל את שמואל שלא יתקיימו בניו, [כמבואר במסכת שבת], כנגד זה היה מכבדו בפניו, להיות נכנס ויושב ראשון. ודווקא בפניו כבדו להיות חשוב ממנו, אבל שלא בפניו, לא. ולכן כששמואל לא היה אצלו, היה רב קורא בתורה ראשון.